

Sygn. akt V AGa 34/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Leszek Jantowski (spr.)

Sędziowie: SA Hanna Rucińska

SA Anna Strugała

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2021 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy

z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

przeciwko Gminie (...)

o ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 3 grudnia 2020 r., sygn. akt VIII GC 53/20

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Anna Strugała SSA Leszek Jantowski SSA Hanna Rucińska

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V AGa 34/21

UZASADNIENIE

Powód – (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M. wniósł przeciwko Gminie(...)pozew o ustalenie, że:

- cennik stanowiący załącznik nr (...) do umowy z dnia 2 stycznia 2012r. zawartej pomiędzy powodem a pozwanym o partnerstwie publiczno- prywatnym na realizację przedsięwzięcia dotyczącego „Budowy zakładu odzysku odpadów komunalnych wchodzącego w skład planowanego regionalnego zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w miejscowości W. gmina (...)”, nie obejmuje stawek dotyczących zagospodarowania (przetwarzania) odpadów o kodach 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji oraz 20 03 01 niesegregowane odpady komunalne, a w konsekwencji (...)

sp. z o.o. nie ma obowiązku go stosować wobec pozwanego w odniesieniu do świadczenia usługi zagospodarowania (przetwarzania) odpadów,

- odmowa przyjęcia od pozwanego przez (...) sp. z o.o. do zagospodarowania (przetwarzania) odpadów o kodach 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji oraz 20 03 01- niesegregowane odpady komunalne z uwagi na kwestionowanie przez pozwanego aktualnego cennika usług świadczonych przez (...), nie może być uznana za brak dostępności Obiektu w rozumieniu Umowy PPP lub nienależyte wykonanie umowy PPP, a w konsekwencji nie może stanowić podstawy do zastosowania wobec powoda kar umownych (§32 ust. 1 i 2 umowy PPP) lub spowodować odstąpienia przez pozwanego od umowy PPP na podstawie §33 umowy PPP.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy:

1. oddalił powództwo;

2. zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie następujących ustaleń i rozważań:

Powód – (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (dawniej Zakład Usług (...) Sp. z o.o.) jest podmiotem zajmującym się sposobami przetwarzania odpadów komunalnych. Powód zawarł w dniu 2 stycznia 2012 r. z pozwanym - Gminą (...) umowę o Partnerstwie Publiczno – Prywatnym na realizację Przedsięwzięcia dotyczącego budowy zakładu odzysku odpadów komunalnych, wchodzącego w skład planowanego regionalnego zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w miejscowości W. Gmina (...). Budowa Zakładu odzysku odpadów komunalnych została wykonana. W § 7 przedmiotowej umowy strony ustaliły, że w celu wykonania umowy Podmiot Publiczny i Partner Prywatny zawiążą (utworzą) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, której zadaniem będzie wykonywanie Umowy PPP, w zakresie dotyczącym utrzymania, eksploatacji i zarządzania zakładem odzysku odpadów komunalnych w miejscowości W..

W § 25 Umowy PPP wskazano, że z tytułu realizacji przedsięwzięcia wykonania budowy zakładu odzysku odpadów komunalnych, utrzymania eksploatacji i zarządzania składnikami majątkowymi Partner Prywatny albo spółka na prawo do pobierania wszelkich pożytków w tym pożytków wynikających z prawidłowej gospodarki wszystkimi składnikami majątkowymi i prawami składającymi się na Przedsięwzięcie. Zgodnie z § 26 ust. 3 przedmiotowej umowy PPP maksymalną wysokość opłat za składowanie wybranych odpadów komunalnych określa załącznik nr (...) do Umowy PPP. Natomiast w myśl § 26 ust 4 umowy strony dopuściły możliwość zwiększenia opłaty za składowanie odpadów komunalnych w szczególności w przypadku:

- wzrostu opłat publiczno – prawnych w tym podatków,

- wzrostu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,

- wzrostu opłaty z tytułu składowania odpadów, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo Ochrony Środowiska.

W myśl ust. 5 - zmiana maksymalnej wysokości każdej z opłat za składowanie wybranych odpadów komunalnych nie mogła być dokonywana częściej niż raz w roku kalendarzowym. W załączniku nr(...)do umowy PPP wskazano, że opłata za niesegregowane odpady komunalne będzie wynosić 213 zł za 1 Mg wraz z opłatą marszałkowską, zaś dla odpadów innych przyjęta została opłata za świadczoną usługę na kwotę 213 zł za 1 Mg wraz z opłatą marszałkowską.

W dniu zawarcia umowy PPP tj. w dniu 2 stycznia 2012 r. strony podpisały umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, pod firmą (...) sp. z o.o. (obecnie (...) sp. z ograniczoną odpowiedzialnością).

W dniu 4 grudnia 2017 r. została zawarta pomiędzy Gminą (...) a (...) spółka z o.o. umowa nr (...), której przedmiotem było określenie warunków współpracy pomiędzy stronami w zakresie zagospodarowania strumienia odpadów o kodach określonych w załączniku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów.

Wynagrodzenie płatne za realizację usługi zostało określone jako cena za każdą tonę odebranych odpadów. W przypadku odpadów o kodzie 20 02 01 cena za jedną tonę wynosi 190 zł netto, natomiast cena za odpady o kodzie 20 03 01 wynosi 199,07 zł.

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że (...) spółka z o.o. oraz Gmina prowadziły korespondencję na temat podwyższenia ceny za każdą tonę odebranych odpadów. Gmina (...) wskazała na brak akceptacji aneksu do umowy nr (...), który wprowadzałby podwyższenie opłat za realizowaną usługę.

Począwszy od dnia 1 stycznia 2019 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością rozpoczęła naliczanie opłat za usługi na podstawie umowy nr (...) z dnia 4 grudnia 2017r. w oparciu o stawkę 290 zł co do odpadów ulegających biodegradacji i 300 zł, co do niesegregowanych odpadów komunalnych.

Umowa z dnia 4 grudnia 2017 r. zawarta pomiędzy Gminą (...) a (...) spółka z o.o. zawarta została na czas nieokreślony, z terminem rozpoczęcia jej obowiązywania na dzień 1 stycznia 2018r. (§ 5 umowy). W dniu 24 stycznia 2018r. Gmina (...) oraz (...) zawarły aneks nr (...), którym zmieniono czas obowiązywania umowy do dnia 30 czerwca 2019r. Po upływie tego terminu, przedmiotowa umowa wygasła. Strony nie doszły do porozumienia w przedmiocie zawarcia nowej umowy na kolejny okres, z uwagi na rozbieżności co do ceny usługi.

(...) spółka z o.o. wystąpiła przeciwko Gminie (...) z pozwem o zapłatę, za okres obowiązywania umowy z dnia 4 grudnia 2017 r. do dnia 30 czerwca 2019 r., domagając się wyrównania opłat według stawek podwyższonych, wynikających z wysłanego do Gminy aneksu. Na skutek złożonego powództwa Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w dniu 28 listopada 2019 r. wydał nakaz zapłaty o sygn. akt VIII GNc 415/19, który w związku ze sprzeciwem Gminy (...) utracił moc. Aktualnie sprawa ta toczy się przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy pod sygn. akt VIII GC 8/20.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedstawionych przez strony, które nie budziły wątpliwości Sądu, co do swej autentyczności.

W przedmiotowej sprawie rozstrzygnięciu Sądu meriti podlegała kwestia istnienia interesu prawnego po stronie powoda w zakresie żądania ustalenia, iż:

- cennik stanowiący załącznik nr(...)do umowy z dnia 2 stycznia 2012 r. zawartej pomiędzy powodem a pozwanym o partnerstwie publiczno - prywatnym na realizację przedsięwzięcia dotyczącego „Budowy zakładu odzysku odpadów komunalnych wchodzącego w skład planowanego regionalnego zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w miejscowości W. gmina (...)”, nie obejmuje stawek dotyczących zagospodarowania (przetwarzania) odpadów o kodach 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji oraz 20 03 01 niesegregowane odpady komunalne, a w konsekwencji (...) sp. z o.o. nie ma obowiązku go stosować wobec pozwanego w odniesieniu do świadczenia usługi zagospodarowania (przetwarzania) odpadów,

- odmowa przyjęcia od pozwanego przez (...) sp. z o.o. do zagospodarowania (przetwarzania) odpadów o kodach 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji oraz 20 03 01- niesegregowane odpady komunalne z uwagi na kwestionowanie przez pozwanego aktualnego cennika usług świadczonych przez (...), nie może być uznana za brak dostępności Obiektu w rozumieniu Umowy PPP lub nienależyte wykonanie umowy PPP, a w konsekwencji nie może stanowić podstawy do zastosowania wobec powoda kar umownych (§32 ust. 1 i 2 umowy PPP) lub spowodować odstąpienie przez pozwanego od umowy PPP na podstawie §33 umowy PPP.

Sąd I instancji miał na względzie, że stosownie do treści art. 189 k.p.c., powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód istnienia takiego interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. nie wykazał.

W przedmiotowej sprawie Sąd a quo uznał za bezsporny fakt, że w dniu 2 stycznia 2012 r. powód wraz z pozwanym zawarli umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym na realizację przedsięwzięcia dotyczącego budowy zakładu odzysku odpadów komunalnych wchodzącego w skład planowanego regionalnego zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w miejscowości W. Gmina (...). Bezsporne w niniejszej sprawie jest także to, że zgodnie z § 7 umowy strony ustaliły, że w celu wykonania umowy Podmiot Publiczny i Partner Prywatny zawiązą (utworzą) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, której zadaniem będzie wykonywanie Umowy PPP, w zakresie dotyczącym utrzymania, eksploatacji i zarządzania zakładem odzysku odpadów komunalnych w miejscowości W.. Wreszcie bezsporny jest również fakt, że stosownie do postanowień umownych strony powołały spółkę celową tj. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, pod firmą (...) sp. z o.o. (obecnie (...) sp. z ograniczoną odpowiedzialnością).

Sąd Okręgowy uznał, że nie ulega wątpliwości, iż to spółka celowa tj. spółka (...) spółka z o.o., a nie powód realizowała na rzecz pozwanego usługę przetwarzania odpadów. O tej okoliczności niewątpliwie świadczy fakt, iż to spółka (...) spółka z o.o. domaga się zapłaty zwiększonej stawki w zakresie cen usług z tytułu zagospodarowania odpadów komunalnych - od pozwanego Gminy (...). Nadto Sąd I instancji miał na względzie, że to spółka (...) spółka z o.o. była wystawcą faktur VAT obciążających gminę ceną z tytułu wykonywania tychże usług. Co więcej, to spółka (...) spółka z o.o. zywiała pozwanego do zapłaty należności wynikających z faktur. Sąd meriti miał również na uwadze, iż cała korespondencja, załączona do pozwu dotyczy pozwanego i spółki celowej tj. (...) sp. z o.o., a nie powoda.

W ocenie Sądu I instancji, spór w przedmiocie ustalenia właściwych stawek z tytułu zagospodarowania odpadów komunalnych istnieje między pozwanym a spółką celową (...)spółka z o.o., bowiem pomiędzy powodem a pozwanym brak jest stosunku prawnego, którego treść byłaby poniekąd zależna od załącznika nr(...) do Umowy PPP. Jak wynika z przedmiotowego załącznika, regulacje w nim zawarte nie znajdują bezpośredniego zastosowania w relacji między powodem a pozwanym.

Odnosząc powyższe uwagi do niniejszej sprawy Sąd Okręgowy zauważył, że przedmiotem żądań pozwu jest ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. – nieistnienia określonych uprawnień pozwanego, zarówno w ramach stosunku umownego między stronami, jak i w ramach umowy o przyjmowanie i składowanie odpadów, zawartej pomiędzy pozwanym a spółką (...) spółka z o.o., której powód nie jest stroną. Uwzględnienie żądań powoda, miałyby uniemożliwić pozwanemu realizację jego praw wynikających z umowy zawartej między stronami. W przekonaniu sądu, tak ukształtowane żądania, nie mogą być jednak prima facie uznane za wykazujące istnienie po stronie powoda interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., zwłaszcza w świetle argumentacji przedstawionej na poparcie pozwu.

Sąd I instancji podzielił przy tym stanowisko ugruntowane w orzecznictwie, iż przepis art. 189 k.p.c. dopuszczający żądanie ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, o ile wnoszący pozew wykaże interes prawny, nie dotyczy ustalenia okoliczności faktycznych sprawy.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że to spółka (...) spółka z o.o. wystąpiła przeciwko Gminie (...) z pozwem o zapłatę, za okres obowiązywania umowy z dnia 4 grudnia 2017 r. do dnia 30 czerwca 2019 r., domagając się wyrównania opłat według stawek podwyższonych, wynikających z wysłanego do Gminy aneksu. Na skutek złożonego powództwa Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w dniu 28 listopada 2019 r. wydał nakaz zapłaty o sygn. akt VIII GNc 415/19, który w związku ze sprzeciwem Gminy (...) utracił moc. Ponadto wiadomym jest Sądowi z urzędu, że sprawa została przekazana do postępowania zwykłego w trybie art. 505 §1 k.p.c. – wpisano ją pod sygn. VIII GC 8/20.

W ocenie Sądu I instancji powyższa okoliczność prowadzi do wniosku, iż w celu rozstrzygnięcia sporu w sprawie o sygn. akt VIII GC 8/20 orzekający w tamtej sprawie Sąd będzie musiał przede wszystkim ustalić, czy (...) sp. z o.o. była uprawniona do zmiany wysokości stawek określonych w załączniku nr (...)do umowy PPP, czy załącznik ten znajduje

zastosowanie do stosunku stron oraz czy obejmuje stawki za zagospodarowanie odpadów czy tylko za ich składowanie. Przedmiotowe ustalenia będą się zatem niewątpliwie wiązały z żądaniem powoda w sprawie niniejszej. Sąd Okręgowy odwołał się do

treści art. 365 § 1 k.p.c., zgodnie z którym prawomocne orzeczenie w tej sprawie będzie wiązało nie tylko strony i sąd, który je wydał lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Skoro zatem żądanie określone w pkt. 1.1 pozwu, zmierza do ustalenia przez sąd, że (...) spółka z o.o. nie ma obowiązku stosowania wobec pozwanego cennika nr (...) stanowiącego załącznik do umowy z dnia 2.01.2012 r w zakresie stawek dotyczących zagospodarowania (przetwarzania) odpadów o kodach 20 02 01 oraz 20 03 01 - uznać należy, że okoliczność ta, jako niezbędna do rozstrzygnięcia, będzie przesądzona w orzeczeniu wydanym w sprawie VIII GC 8/20. Zdaniem Sądu meriti powód nie ma zatem interesu prawnego, aby domagać się jej ustalenia w odrębnym procesie, zwłaszcza w sytuacji, gdy tak naprawdę, jak podkreślił sam powód, jest to okoliczność istotna przede wszystkim z punktu widzenia relacji między spółką (...) spółka z o.o. a pozwanym.

Powód nie jest stroną stosunku wynikającego z umowy o odbieranie i przetwarzanie odpadów zawartej między pozwanym a spółką (...) spółka z o.o., a zatem nie może skutecznie ingerować w sposób jej wykonywania w ramach wytoczonego w niniejszej sprawie procesu, skierowanego przeciw jednej tylko ze stron tej umowy, a także podejmować działań, mogących zniweczyć jej realizację. Zdaniem Sądu I instancji, uwzględnienie żądania pozwu w niniejszej sprawie, przy zaaprobowaniu tezy o dopuszczalności ingerencji sądu w ramach powództwa z art. 189 k.p.c., w sferę autonomicznych uprawnień stron umowy o przyjmowanie i składowanie odpadów, prowadziłoby do niedozwolonej ingerencji w zasadę kształtowania treści tego stosunku przez pozwanego i jego kontrahenta. Odwołując się do poglądów judykatury Sąd Okręgowy wyjaśnił, że przedmiotem powództwa o ustalenie nie może być bowiem nieistnienie między innymi osobami stosunku prawnego, który nie dotyczy prawa powoda. Tym samym również żądania powoda – co do ustalenia przyszłych konsekwencji określonych działań, nie można uznać, zdaniem Sądu a quo, za żądanie dotyczące ustalenia istnienia określonego stosunku prawnego, gdyż żądanie powoda sprowadza się do dokonania ustaleń w kategorii faktów.

Sąd Okręgowy podkreślił, że powód nie ma interesu prawnego w tym, aby zamiast Spółki (...) spółka z o.o. w drodze powództwa o ustalenie domagać się ochrony prawnej, której przecież już domaga się podmiot bezpośrednio zainteresowany w rozstrzygnięciu sporu z Gminą (...) w sprawie o sygn. akt VIII GC 8/20. Sam powód przyznał w pozwie, że konflikt zapoczątkowany został podwyżką cen usług z tytułu zagospodarowania odpadów komunalnych – ich przetwarzania (odpadów o kodach 20 02 01 oraz 20 03 01), której domagała się spółka (...) spółka z o.o. Żądając więc ustalenia, że (...) spółka z o.o. nie ma obowiązku stosować wobec pozwanego cennika stanowiącego załącznik nr (...) do umowy z dnia 2 stycznia 2012 r., powód tak naprawdę działa na rzecz podmiotu trzeciego tj. spółki (...) spółka z o.o. i niniejszym pozwem zmierza do ustalenia zasad rozliczania się podmiotu trzeciego z pozwanym z tytułu zagospodarowania i przetwarzania odpadów. W ocenie Sądu a quo powód nie ma interesu prawnego w ustalaniu relacji między pozwanym a spółką (...) spółka z o.o.

Odnosząc się zaś do żądania określonego w pkt. 1.2 pozwu Sąd Okręgowy wskazał, że interes prawny orzeczenia ustalającego na podstawie art. 189 k.p.c. nie może być uzasadniony ewentualną realizacją przez pozwanego jego praw wynikających z zawartej między stronami umowy. Sąd zauważył, że uwzględnienie roszczenia powoda w niniejszej sprawie, zawartego przede wszystkim w pkt. 1.2 pozwu pozbawiłoby pozwanego, w sposób sprzeczny z zawartą między stronami umową, możliwości skorzystania z uprawnień wynikających z tej umowy. Określone w taki sposób żądanie przez powoda, zmierza w istocie do zakazania pozwanemu skorzystania z przewidzianego w umowie stron prawa do zastosowania kar umownych, czy odstąpienia od umowy. Jego uwzględnienie stanowiłoby w ocenie Sądu I instancji naruszenie swobody działalności gospodarczej. Strony niniejszego postępowania zawarły bowiem określoną umowę, która przewiduje możliwość skorzystania przez pozwanego z kar umownych, czy prawa do odstąpienia od umowy, w określonych w umowie sytuacjach. Uwzględnienie roszczenia powoda, zniweczyłoby ów zapis, na który przecież obie

strony się zgodziły. Tym bardziej, że sąd miałby dokonać takiego ustalenia, które skutkowałoby na sposób realizacji umowy stron, na podstawie zachowania i działania podmiotu trzeciego.

Sąd Okręgowy uznał, iż powód nawet nie wykazał, aby pozwany w jakikolwiek sposób zamierzał skorzystać z uprawnień umownych, czy to do nałożenia kar umownych, czy odstąpienia od umowy z przyczyn wskazanych przez powoda. Jeżeli zaś do takiej realizacji praw przez pozwanego dojdzie, powód w ewentualnym, przyszłym procesie będzie mógł roszczenia powoda odpierać. Tym samym nie będzie pozbawiony ochrony prawnej. Ewentualny spór stron niniejszego postępowania – nie może skutkować ingerencją w treść odrębnego i samodzielnego stosunku między pozwanym a podmiotem trzecim tj. spółką (...) spółka z o.o. To, że w chwili obecnej strony różnie interpretują zapisy łączącej ich umowy nie uzasadnia samo przez się roszczenia powoda określonego w pozwie (powód wskazał m.in. w uzasadnieniu pozwu, iż „niniejszym pozwem dochodzi ustalenia przez sąd sposobu interpretacji kwestionowanych przez Gminę postanowień umowy PPP”). Jeżeli bowiem między stronami dojdzie do sporu sądowego, wynikłego właśnie z różnego rozmienia i różnej interpretacji przez strony poszczególnych postanowień umownych, to właśnie w takim procesie obie strony będą miały możliwość uzasadniania swoich racji przed sądem. Powołując się na stanowisko judykatury Sąd Okręgowy wyjaśnił, że brak interesu prawnego w rozumieniu przepisu art. 189 k.p.c. ma miejsce wówczas, gdy stan niepewności prawnej może być usunięty w drodze dalej idącego powództwa o świadczenie (ewentualnie innego powództwa) bądź w drodze podjęcia obrony w toku już wytoczonej przez pozwanego w procesie o ustalenie odrębnej sprawy o świadczenie. Tak więc interes prawny co do zasady nie zachodzi, gdy można na innej drodze osiągnąć w pełni lub w większym stopniu ochronę swoich praw. W ocenie Sądu a quo powód w chwili obecnej nie jest pozbawiony ochrony swych praw, gdyż nawet gdyby faktycznie pozwany złożył powodowi oświadczenie o odstąpieniu od umowy czy nałożył na niego kary umowne, w szczególności z powołanej przez powoda przyczyny – „braku dostępności Obiektu”, czy „nienależytego wykonania umowy PPP”, nie będzie ono miało charakteru nieodwracalnego. Powód będzie mógł, w razie ewentualnego sporu czy ostatecznie procesu sądowego między stronami, podnieść zarzut bezskuteczności odstąpienia od umowy przez pozwanego, jak i zarzut nieuzasadnionego jego zdaniem nałożenia kar umownych. Zarzuty te następnie oceni sąd prowadzący ewentualny proces pomiędzy stronami. Na chwilę obecną, w ocenie Sądu Okręgowego, powód nie wykazał nawet, aby istniało jakiegokolwiek zagrożenie jego praw ze strony pozwanego, który w żaden sposób nawet nie sygnalizował możliwości skorzystania z jakichkolwiek uprawnień wynikających z umowy stron. Powód takiego zagrożenia swoich praw nie wykazał. Sąd I instancji miał na względzie, że z żadnego z załączonych do pozwu pism nie wynika, aby pozwany stosował wobec powoda jako Partnera Prywatnego z umowy z dnia 2 stycznia 2012 r. o Partnerstwie Publiczno - Prywatnym, rygor odstąpienia od umowy w trybie § 33, czy rygor nałożenia kar umownych w trybie § 32 umowy. Co więcej, z treści pisma z dnia 12 lipca 2019 r., jedyne załączonego do pozwu pisma skierowanego przez pozwanego do powodowej spółki, wynika, że pozwany zamierza nadal realizować zapisy umowy z dnia 2 stycznia 2012 r. (k. 142). Natomiast cała pozostała dołączona do pozwu korespondencja dotyczy pozwanej i spółki (...) spółka z o.o., tj. spółki celowej powołanej w wykonaniu umowy o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym. Wątpliwe jest zatem, na obecnym etapie, czy pozwany zamierza wobec powoda w ogóle złożyć oświadczenie o odstąpieniu od umowy czy też obciążyć go karami umownymi. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że pełnomocnik powoda przyznał na rozprawie w dniu 7.10.2020 r., że powód nie ma wiedzy aby pozwany występował do powoda z jakimikolwiek roszczeniami z tytułu łączącej strony umowy (k. 599).

Sąd meriti dalej podkreślił, że powództwo z art. 189 k.p.c. tj. powództwo o ustalenie może mieć charakter zarówno pozytywny (ustalenie istnienia), jak i negatywny (ustalenie nieistnienia) stosunku prawnego lub prawa. Tymczasem powód, w uzasadnieniu pozwu wskazał, że niniejszym pozwem dochodzi „ustalenia przez sąd sposobu interpretacji kwestionowanych przez Gminę postanowień umowy PPP”. Jak wynika z oświadczenia pełnomocnika powoda, złożonego na rozprawie w dniu 7 października 2020 r. – powód zdecydował się na wniesieniu niniejszego pozwu z obawy przed wystąpieniem przez pozwanego z roszczeniami przeciwko powodowi (k. 599).

W ocenie Sądu Okręgowego powód nie sprostął ciężącemu na nim obowiązki, nie wykazał, że w przedmiotowej sprawie zachodzi stan niepewności prawa lub stanu prawnego czy też zagrożenie sfery prawnej powoda ze strony pozwanego. W przypadku stwierdzenia przez sąd braku interesu prawnego w żądaniu ustalenia istnienia (lub

nieistnienia) prawa lub stosunku prawnego, powództwo musi ulec oddaleniu bez oceny zasadności twierdzeń stron procesu co do istnienia prawa objętego żądaniami pozwu.

Mając na uwadze powyższe okoliczności w ocenie Sądu Okręgowego powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., biorąc pod uwagę zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Skoro powód przegrał sprawę w całości winien zwrócić pozwanemu niezbędne koszty procesu, które w niniejszej sprawie sprowadzały się do kosztów wynagrodzenia pełnomocnika procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Wysokość stawki minimalnej należnego pozwanemu wynagrodzenia pełnomocnika Sąd I instancji ustalił zgodnie z § 20 w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U 2016, poz. 1668 ze zm.).

W ocenie Sądu Okręgowego, biorąc pod uwagę żądanie pozwu i jego uzasadnienie, roszczenie powoda miało charakter niemajątkowy. Z uzasadnienia pozwu wynika i powód to w sposób wyraźny w tym uzasadnieniu podniósł, iż ewentualne uwzględnienie powództwa nie będzie skutkowało żadnym bezpośrednim przysporzeniem majątkowym dla powoda, a jedynie ma go zabezpieczyć przed ewentualnymi działaniami pozwanego. Sąd zauważył, że przy oznaczeniu wartości przedmiotu sporu istotne są tylko twierdzenia (żądania) powoda, a nie oświadczenia pozwanego, chyba, że uzupełniają one oświadczenia powoda. Sąd podkreślił, że o wartości przedmiotu sporu decyduje wartość tego, czego powód żąda od pozwanego. Skoro zatem, jak twierdzi powód, głównym celem jego żądania zawartego w pozwie było uzyskanie zabezpieczenia przed ewentualnymi roszczeniami pozwanego, m.in. poprzez dokonanie przez sąd interpretacji postanowień umowy stron – w ocenie sądu jego roszczenie miało charakter niemajątkowy. Punktem wyjścia dla oceny, czy roszczenie ma charakter majątkowy czy niemajątkowy, jest bowiem ustalenie czy zostały naruszone prawa niemajątkowe strony, a roszczenia majątkowe wywodzone są dopiero z roszczenia niemajątkowego. O majątkowym charakterze sprawy decyduje ściśle powiązanie zasadniczego przedmiotu rozstrzygnięcia z mieniem wyrażające się w bezpośrednim wpływie rozstrzygnięcia na stan i bezpieczeństwo mienia. Odwołując się do judykatury Sąd Okręgowy wyjaśnił, że jeżeli rozstrzygnięcie ma oddziaływać bezpośrednio na sferę dóbr osobistych powoda, a tylko pośrednio na sferę ekonomiczną, sprawa ma charakter niemajątkowy. O majątkowym charakterze roszczenia procesowego decyduje ściśle powiązanie zasadniczego przedmiotu rozstrzygnięcia z mieniem powoda lub – inaczej ujmując – bezpośredni wpływ rozstrzygnięcia na stan mienia powoda lub bezpieczeństwo tego mienia. Jeżeli oczekiwania powoda co do rozstrzygnięcia są skierowane bezpośrednio na zaspokojenie interesu ekonomicznego, to sprawa dotyczy praw majątkowych, jeżeli zaś zamiarem powoda jest ukształtowanie stosunków osobistych, to roszczenie ma charakter niemajątkowy, bo nie zmierza do osiągnięcia bezpośredniego skutku ekonomicznego. Dodatkowo, o majątkowym bądź niemajątkowym charakterze prawa, którego dotyczy roszczenie, decyduje majątkowy bądź niemajątkowy charakter dobra, którego naruszenia wnioskodawca upatruje i którego ochrony się domaga.

W ocenie Sądu Okręgowego, z uzasadnienia pozwu nie wynika, aby ewentualne rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie zgodnie z żądaniem pozwu miało w jakikolwiek bezpośredni sposób wpłynąć na sferę ekonomiczną powoda.

Chcąc więc określić stawkę minimalną wynagrodzenia pełnomocnika, w ocenie Sądu I instancji należało to roszczenie powoda odnieść do innego najbardziej zbliżonego roszczenia, które ewentualnie mogło by powstać na kanwie podstawy faktycznej opisaną przez powoda w pozwie. Takim roszczeniem, którego, jak wynika z pozwu powód się obawia ze strony pozwanego i którego skuteczność zamierzał zniweczyć niniejszym pozwem – było wskazywane przez powoda ewentualne żądanie przez pozwanego od powoda zapłaty kar umownych, wskutek ewentualnego odstąpienia przez pozwanego od umowy. W piśmie procesowym z dnia 7.07.2020 r. powód wskazał więc, że ostatecznie, gdyby nawet uznać, że jego roszczenie ma charakter majątkowy (czemu jednak powód kategorycznie zaprzeczył) to wartość przedmiotu sporu, mogłaby ewentualnie odpowiadać wysokości maksymalnej kary umownej wynikającej z odstąpienia przez pozwanego od umowy, która powód określił na kwotę maksymalną 200.000 zł (k-511).

Sąd Okręgowy uznał zatem, iż właściwa wysokość stawki minimalnej wynagrodzenia pełnomocnika powoda, określona na podstawie § 20 w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie

opłat za czynności adwokackie (Dz. U 2016, poz. 1668 ze zm.) powinna wynosić kwotę 5.400 zł. Doliczając kwotę 17 zł z tytułu opłaty od pełnomocnictwa, Sąd I instancji przyjął, że łączne koszty pozwanego wyniosły kwotę 5.417 zł, którą to kwotę sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając go w całości.

Przedmiotowemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy tj.:

1. art. 189 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu treści stosunku prawnego wynikającego z umowy o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym nr (...) („Umowa PPP”), zawartej pomiędzy stronami przedmiotowego postępowania, mimo iż interes prawny należy pojmować elastycznie z uwzględnieniem celowościowej wykładni pojęcia interesu prawnego i konkretnych okoliczności mających miejsce w niniejszej sprawie;

2. art. 189 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu treści stosunku prawnego wynikającego z Umowy PPP zawartej pomiędzy stronami przedmiotowego postępowania, z uwagi na możliwość podniesienia zarzutów przez powoda w ewentualnym, powstałym w przyszłości między stronami procesie sądowym dotyczącym odstąpienia przez pozwanego od Umowy PPP lub nałożenia na powoda kary umownej w sytuacji, gdy na chwilę toczącego się postępowania powództwo o ustalenie jest jedynym przysługującym powodowi środkiem prawnym mogącym usunąć stan niepewności prawnej, a powództwo o ustalenie ma w tym przypadku charakter prewencyjny;

3. art. 189 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że ustalenie treści stosunku prawnego wynikającego z Umowy PPP sprowadza się do ustaleń faktycznych, co skutkowało zanegowaniem posiadania przez powoda interesu prawnego w sytuacji, gdy żądania pozwu mają na celu ustalenie treści stosunku prawnego jaki łączy strony niniejszego postępowania, a w szczególności jego poszczególnych elementów (tj. przede wszystkim interpretacji załącznika nr (...) do Umowy PPP);

4. art. 189 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że uwzględnienie powództwa skutkowałoby nieuzasadnionym ograniczeniem praw pozwanego i wpływaniem na postanowienia, które powstały na mocy zgodnej woli stron, podczas gdy uznanie, że powód nie posiada interesu prawnego w ustaleniu sposobu interpretacji Umowy PPP wiążącej go z pozwanym, skutkuje ograniczeniem powodowi dostępu do sądu w celu zapewnienia należytej ochrony prawnej;

5. art. 189 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że w drodze powództwa o ustalenie nie jest dopuszczalne żądanie ustalenia faktów mających charakter prawotwórczy, mimo iż ustalenie faktów może być równoznaczne z ustaleniem istnienia treści stosunku prawnego;

6. art. 365 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, iż przyszłe, prawomocne orzeczenie w sprawie toczącej się pomiędzy pozwanym a innym podmiotem - spółką (...) Sp. z o.o. (...), w Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy, o sygn. akt VIII GC 8/20, mimo iż dotyczy sporu o zapłatę pomiędzy innymi stronami niż w niniejszym postępowaniu, oraz mimo, iż zostało oparte na innej umowie niż Umowa PPP, ma przesądzić o kwestiach istotnych dla niniejszego postępowania, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, że powód nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c.;

7. art. 365 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na apriorycznym założeniu, iż w innym sporze, Sąd jednocześnie usunie wątpliwości dotyczące stosunku prawnego wynikającego z Umowy PPP, co ma definitywnie zakończyć istniejący spór między Stronami, mimo iż brak jest ku temu przesłanek, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, że powód nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c.;

8. art. 365 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, iż rozszerzona prawomocność orzeczenia dotyczy nie tylko treści orzeczenia, ale także jego uzasadnienia, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, że powód nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c.;

9. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez rażąco wybiórczą i sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zawartego w sprawie materiału dowodowego, w tym pominięcie istotnych części tego materiału, brak wszechstronnego oraz obiektywnego jego rozważenia, przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji wystąpienia błędów w ustaleniach faktycznych polegających na przyjęciu, że:

- pozwany nie zasygnalizował powodowi możliwości skorzystania z jakichkolwiek uprawnień wynikających z umowy stron, podczas gdy w piśmie pozwanego z dnia 26 czerwca 2019 r. pozwany wzywa (...) do należytego wykonywania Umowy PPP, której to powód a nie (...) jest stroną i to jedynie powód może ponieść ewentualne konsekwencje z tytułu nienależytego wykonywania Umowy PPP, co doprowadziło do błędnego ustalenia, że powód nie udowodnił interesu prawnego w żądaniu ustalenia;

- treść korespondencji pozwanego (w tym w szczególności wezwania z dnia 26 czerwca 2019 r.) nie jest istotna dla wykazania interesu prawnego powoda, mimo, iż jednoznacznie wskazuje na podjęcie przez pozwanego czynności zmierzających do odstąpienia od Umowy PPP, jako że zgodnie z treścią § 33 Umowy PPP elementem koniecznym dla odstąpienia od Umowy PPP jest dwukrotne wezwanie przez pozwanego do zaniechania naruszeń;

- w ramach sporu toczącego się pomiędzy pozwanym a innym podmiotem - spółką (...), w Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy, o sygn. akt VIII GC 8/20, dojdzie do przesądzenia o kwestiach istotnych dla niniejszego postępowania, mimo że ww. sprawa dotyczy sporu o zapłatę pomiędzy innymi stronami niż w niniejszym postępowaniu, oraz mimo, iż dotyczy innej umowy niż Umowa PPP,

- przyjęciu, że nie zaistniał konflikt pomiędzy powodem a pozwanym, a jedynie między pozwanym a (...), mimo iż Umowa PPP i sposób interpretacji jej postanowień dotyka w sposób bezpośredni powoda jako strony Umowy PPP i pozwala na ustalenie, czy umowa ta jest wykonywana przez Partnera Prywatnego w sposób należyty,

- pominięciu okoliczności, że powód oraz (...) stanowią dwa odrębne podmioty, a w konsekwencji istnieje odrębność Umowy PPP oraz umowy z dnia 4 grudnia 2017 r. na zagospodarowanie odpadów zawartej z (...), co skutkuje faktem, że jedynie powód ma legitymację do złożenia powództwa o ustalenie, a (...) powództwa o zapłatę z tytułu umowy z dnia 4 grudnia 2017 r.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa zgodnie z żądaniem pozwu i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za I i II drugą instancję, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych;

ewentualnie

2. uchylenie wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o:

1. oddalenie apelacji,

2. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie była uzasadniona.

Na wstępie, przypomnieć należy ugruntowaną w judykaturze regułę, że w wypadku wyroku oddalającego apelację, wydanego na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji, sąd odwoławczy nie musi powtarzać dokonanych prawidłowo ustaleń; wystarczy stwierdzenie, że ustalenia sądu pierwszej instancji podziela i przyjmuje za własne. Konieczne jest jednak ustosunkowanie się do wszystkich zarzutów apelacji (por. wyrok SN z dnia 23.02.2006 r., II CSK 126/05, niepublikowany, zamieszczony w LEX nr 179973).

Przywołać także należy zasadę, według której Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (por. uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 31.01.2008 r., III CZP 49/07, opublikowana w OSNC 2008 z. 6 poz. 55).

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i przyjmuje je za własne, podobnie podziela dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, oraz ocenę prawną prawidłowych ustaleń faktycznych co do braku interesu prawnego po stronie powoda do wytoczenia powództwa o ustalenie.

Przechodząc do oceny poszczególnych zarzutów apelacji, należało odnieść się do zarzutu naruszenia art.189 k.p.c., który w ocenie Sądu Apelacyjnego był chybiony. Formułując ten zarzut, powód wskazał, że pojęcie interesu prawnego należy pojmować elastycznie z uwzględnieniem celowościowej wykładni tego pojęcia, podczas gdy Sąd I instancji interpretuje to pojęcie w sposób restrykcyjny, co doprowadziło do bezpodstawnego uznania, że powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu treści stosunku prawnego wynikającego z umowy o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym nr (...) („Umowa PPP”).

Wbrew twierdzeniom strony powodowej, nie zasługuje na uwzględnienie teza, że przyjęcie przez Sąd Okręgowy braku interesu prawnego powoda w ustaleniu sposobu interpretacji Umowy PPP wiążącej go z pozwanym, ogranicza mu dostęp do sądu w celu zapewnienia należytej ochrony. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że o prawnym charakterze interesu, czyli o potrzebie wszczęcia oznaczonego postępowania i uzyskania oznaczonej treści orzeczenia decyduje istniejąca obiektywnie, potrzeba ochrony sfery prawnej powoda. Tak pojmowany interes prawny może wynikać zarówno z bezpośredniego zagrożenia prawa powoda, jak i też ma zmierzać do zapobieżenia temu zagrożeniu. Interes prawny istnieje także wtedy, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa, gdy określona sytuacja zagraża naruszeniem uprawnień przysługujących powodowi bądź też stwarza wątpliwość co do istnienia realnej możliwości realizacji. Pojęcie interesu prawnego powinno być zatem, interpretowane z uwzględnieniem oceny, czy wynik postępowania doprowadzi do usunięcia niejasności i wątpliwości w tym zakresie i zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, a więc czy definitywnie zakończy się istniejący spór, ewentualnie - czy zapobiegnie takiemu sporowi w przyszłości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29.03.2012r., I CSK 35/11, LEX nr 1171285).

Sąd I instancji przy interpretacji interesu prawnego uwzględnił wszystkie te kryteria. W kontekście żądania zgłoszonego w pk.1.1. pozwu, trafnie ustalił Sąd Okręgowy, że powód nie jest stroną stosunku wynikającego z umowy o odbieranie i przetwarzanie odpadów zawartej między pozwanym a spółką (...) spółką z o.o., a zatem nie może skutecznie ingerować w sposób jej wykonywania w ramach wytoczonego w przedmiotowej sprawie procesu. Słusznie podkreślił pozwany w odpowiedzi na apelację (k.679), że hipotetyczne orzeczenie uwzględniające powództwo w zakresie żądania określonego w pkt.1.1 pozwu w żaden sposób nie wpłynie na relacje pozwanej z ze spółką celową (...) spółką z o.o. , a tym samym nie miałoby jakiegokolwiek prejudycjalnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu w sprawie VIII GC 8/20 Sądu Okręgowego w Bydgoszczy.

Biorąc pod uwagę powyższe, zarzuty strony powodowej o restrykcyjnej interpretacji pojęcia interesu prawnego przez Sąd Okręgowy, nie zasługiwały na uwzględnienie.

Odnosnie do pozostałych twierdzeń powoda podniesionych w ramach zarzutu naruszenia art. 189 k.p.c. i dotyczących żądania zawartego w punkcie 1.2 pozwu, Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska skarżącego zmierzającego do wykazania, że interes prawny powoda w przedmiotowej sprawie jest obiektywnie zagrożony poprzez realnie istniejące zagrożenie, że pozwany interpretując założenia umowy PPP skorzysta z wynikającego z niej prawa do odstąpienia od Umowy PPP lub z prawa do zastosowania wobec powoda kar umownych a jedynym środkiem, który pozwoli usunąć po stronie powoda stan niepewności i zabezpieczyć sferę jego interesów prawnych jest ustalenie treści stosunku prawnego. Jak słusznie wskazał Sąd I instancji powód nie wykazał, aby istniało jakiegokolwiek zagrożenie jego praw ze strony pozwanego co do realizacji jego uprawnień o charakterze prawokształtującym (odstąpienie od umowy PPP) lub naliczenia kar umownych. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne rozważania Sądu Okręgowy w tym zakresie. Jak już to wcześniej wskazano i na co trafnie zwrócił uwagę pozwany w odpowiedzi na apelację (k.680) rozważania skarżącego w tym zakresie mają charakter jedynie hipotetyczny i nie znajdują potwierdzenia w stanie faktycznym sprawy. Jak wynika z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji, pozwana nie odstąpiła od Umowy PPP i nie naliczyła powódce kar umownych, nie dała także realnych podstaw, aby stwierdzić, iż zamierza od umowy odstąpić, czy obciążyć powódkę karami umownymi. Powód sam przyznał w wywiezionej apelacji, że pozwana nie nałożyła na niego żadnych kar umownych, nie odstąpiła od Umowy PPP. Nie sposób zatem twierdzić, że istnieje realne zagrożenie dla praw czy stosunków prawnych z udziałem powoda w zakresie wykonywania Umowy PPP, uzasadniające istnienie po stronie skarżącego interesu prawnego w ustaleniu treści tej umowy.

W istocie zresztą, w ocenie Sądu Apelacyjnego żądanie w tym zakresie miałooby na celu nie tyle ochronę sfery prawnej powoda, ile stworzenie swoistego prejudykatu uzasadniającego żądanie zapłaty zgłoszone przez spółkę celową i rozpatrywane w sprawie VIII GC 8/20 Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, zaś trafnie przyjął Sąd Okręgowy, że właśnie kognicja w sprawie VIII GC 8/20 winna obejmować między innymi rozstrzygnięcie zasadniczego zagadnienia, czy a jeżeli tak, to w jakim zakresie spółka (...) spółka z o.o. (spółka celowa) jest związana postanowieniami Umowy PPP.

Ponadto Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutu powoda błędnego uznania przez Sąd I instancji, iż ustalenie treści stosunku prawnego wynikającego z Umowy PPP sprowadza się do ustaleń faktycznych, co skutkowało zanegowaniem interesu prawnego powoda w ustaleniu treści stosunku prawnego łączącego strony (interpretacji załącznika nr (...) do umowy).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wprawdzie przyjęto, że możliwe jest również żądanie ustalenia faktu prawotwórczego, a zatem takiego, którego ustalenie zmierza w istocie do ustalenia prawa lub stosunku prawnego (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 8.10. 1952 r., C 1514/52, P i P z 1953 r. nr 8-9; z dnia 11.09.1953 r., IC 581/53, OSN 1954 r., nr 3, poz. 65; wyroki: z dnia 14.07.1989 r., II CR 270/89, LEX nr 8979 ; z dnia 10.06.2011 r., II CSK 568/10, LEX nr 932343), jednak przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa.

Z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji wynika, że strony powołały spółkę celową tj. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (obecnie (...) sp. z o.o.). Spółka celowa, czyli (...) sp. z o.o. a nie powód realizowała na rzecz pozwanego usługę przetwarzania odpadów a pomiędzy powodem a pozwanym nie istnieje stosunek prawny, którego treść byłaby zależna od załącznika nr (...) do Umowy PPP. Regulacje w nim zawarte nie znalazły bezpośredniego zastosowania w stosunkach między powodem a pozwanym i tym samym prawidłowo uznał Sąd Okręgowy, że powód nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia treści umowy z 4.12.2017 r., czy jej poszczególnych elementów, których powód nie jest stroną. Wobec braku interesu prawnego powoda w domaganiu się udzielenia ochrony prawnej żądaniom zawartym w pozwie, nie mają znaczenia zarzuty apelacji podważające dokonane ustalenia przez Sąd Okręgowy odnośnie do tego, czy żądanie pozwu prowadzi do ustalenia faktów, czy faktów prawotwórczych.

Za nieuzasadnione należało uznać twierdzenia powoda o ograniczeniu jego prawa do dostępu do sądu z uwagi na bezpodstawne przyjęcie przez Sąd I instancji braku interesu prawnego w ustaleniu sposobu interpretacji Umowy PPP. Powództwo z art.189 k.p.c. nie ogranicza się do funkcji prewencyjno-zapobiegawczej i uzasadnione jest obiektywną potrzebą ochrony sytuacji prawnej powoda, w której się znajduje a jedyną i zarazem konieczną przesłanką tego powództwa jest interes prawny w żądaniu ustalenia. Jak już to wskazano, interes prawny musi istnieć obiektywnie,

aby uzasadnić żądanie ustalenia prawa lub stosunku prawnego (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 7.12.2012 r., II CSK 143/12, LEX nr 1288628). W przedmiotowej sprawie nie zachodziła obiektywna potrzeba ochrony sytuacji prawnej powoda, bowiem strony Umowy PPP powołały odrębny podmiot spółkę (...) sp. z o.o. i to ten podmiot miał świadczyć usługi przetwarzania odpadów na rzecz pozwanej. Innymi słowy, interes prawny do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa w kontekście umowy z 4.12.2017 r. przysługuje (...) sp. z o.o. a nie powódce.

Tym samym nie można uznać, że doszło do ograniczenia powodowi dostępu do sądu, skoro nie istniała potrzeba zapewnienia ochrony jego praw na drodze powództwa z m.in.189 k.p.c. Innymi słowy, trafnie wskazał Sąd pierwszej instancji i na co słusznie także zwrócił uwagę pozwany (k.674), skoro strony Umowy PPP powołały odrębny podmiot spółkę (...) sp. z o.o. i ten podmiot miał świadczyć usługi przetwarzania odpadów na rzecz pozwanej, to interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa przysługuje (...) sp. z o.o. a nie powódce.

Odnośnie do zarzutu naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. to w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut ten był także chybiony. Sąd I instancji prawidłowo uznał, przyszłe prawomocne orzeczenie w sprawie toczącej się pomiędzy pozwanym a innym podmiotem - spółką (...) sp. z o.o., w Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy, o sygn. akt VIII GC 8/20 przesądzi o kwestiach istotnych dla niniejszego postępowania i zakończy spór między stronami. Trafnie wskazała w odpowiedzi na apelację strona pozwana, że Sąd I instancji słusznie wskazał na tożsamość podstaw faktycznych żądania pozwu, w którym powód domaga się ustalenia, że (...) sp. z o.o. i pozwana gmina nie są związane załącznikiem nr (...) do Umowy o Partnerstwie Publiczno- Prywatnym na realizację przedsięwzięcia dotyczącego „Budowy Zakładu Odzysku Odpadów Komunalnych wchodzącego w skład Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Miejscowości W. Gmina (...)” z dnia 2.01.2012 r., a okolicznościami, które przesłankowo będzie musiał rozstrzygnąć Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w sprawie VIII GC 8/20. Sąd Apelacyjny podziela argumentację Sądu pierwszej instancji oraz pozwanego (k.672), że w celu rozstrzygnięcia sprawy o zapłatę z powództwa (...) sp. z o.o. przeciwko pozwanej, Sąd, na skutek zgłoszonych przez pozwaną zarzutów dotyczących związania stron sporu Umową PPP, będzie musiał w istocie rozstrzygnąć, czy (...) sp. z o.o. była uprawniona do zmiany stawek swojego wynagrodzenia za usługi zagospodarowania odpadów świadczone na rzecz gminy (...) a także, czy załącznik nr (...) do Umowy PPP reguluje stawki za zagospodarowanie, czy jedynie za składowanie odpadów niepoddanych uprzednio procesowi przetwarzania.

Słusznie zwróciła uwagę strona pozwana w odpowiedzi na apelację (k.673), że wbrew zarzutom skarżącego Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie wskazał wprost, że przyszłe rozstrzygnięcie, wydane przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, w sprawie VIII GC 8/20, będzie wiązało powódkę, tj. (...) sp. z o.o. w M. w jej relacjach z pozwaną, ale trafnie podkreślił, iż „przedmiotowe ustalenia będą się niewątpliwie wiązały z żądaniem powoda w sprawie niniejszej”, „okoliczności te – jako niezbędna dla rozstrzygnięcia, będzie przesądzona w orzeczeniu wydanym w sprawie VIII GC 8/20 (strona 12 -12 uzasadnienia, k.621v - 622)” i art.365 § 1 k.p.c. powołał w kontekście braku interesu prawnego w ustaleniu okoliczności mających prejudycjalne znaczenie w sprawie VIII GC 8/20 Sadu Okręgowego w Bydgoszczy.

Trafnie także zwróciła uwagę strona pozwana, że Sąd Okręgowy, dostrzegając w sposób oczywisty odrębność pomiędzy powódką, a (...) sp. z o.o., oraz to, że pomiędzy stronami niniejszego postępowania nie ma żadnych relacji odnoszących się do świadczenia usług zagospodarowania odpadów na rzecz pozwanej gminy. Z poczynionych ustaleń jednoznacznie wynika, że usługi te świadczy spółka celowa: (...) sp. z o.o. a zatem interes prawny w domaganiu się ustalenia treści stosunku prawnego związanego z wykonywaniem tej umowy istnieje właśnie po stronie (...) sp. z o.o., a nie powoda. Słusznie zauważył pozwany w odpowiedzi na apelację (k.673), że jak wynika z dokonanej analizy uzasadnienia wyroku, odwołanie się przez Sąd Okręgowy do przedmiotu rozstrzygnięcia i stron postępowania w sprawie VIII GC 8/20, zostało uczynione celem wykazania, że powódka w istocie za inny podmiot, tj. (...) sp. z o.o., domaga się dokonania ustalenia treści umowy, które to kwestie są objęte kognicją Sądu Okręgowego w Bydgoszczy w sprawie o zapłatę, pomiędzy (...) sp. z o.o., a pozwaną (vide: strona 12 – 14 uzasadnienia, k.626v – 627v). Tym samym trafnie przyjął Sąd Okręgowy – na co już wcześniej zwracano uwagę, że powód nie ma interesu prawnego, aby domagać się ustalenia treści umowy z 2 stycznia 2012 r. w odrębnym procesie, w sytuacji, gdy jest to okoliczność relewantna z punktu widzenia

relacji między spółką (...) sp. z o.o. a pozwanym, ponieważ powód nie jest stroną stosunku prawnego wynikającego z umowy o odbieranie i przetwarzanie odpadów zawartej pomiędzy pozwanym a spółką (...) sp. z o.o. a zatem nie może skutecznie ingerować w sposób jej wykonywania w ramach powództwa o ustalenie skierowanego przeciwko jednej tylko ze stron tej umowy.

W ramach podniesionego zarzutu naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego oraz pozwanego (k. 674), że nieuzasadniona była argumentacja powoda, iż spór pomiędzy (...) sp. z o.o., a pozwaną przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy, w sprawie o sygn. akt: VIII GC 8/20, nie dotyczy Umowy PPP.

Trafnie wskazał pozwany, że wprawdzie (...) sp. z o.o. kierując do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy sprawę przeciwko pozwanej o zapłatę kwoty 371.264,00 zł, powołując podstawę faktyczną żądania (k.149-156) ograniczył się do przedstawienia relacji pomiędzy stronami jedynie w oparciu o umowę nr (...) z dnia 4.12.2017 r., której przedmiotem było zagospodarowanie odpadów, jednak wniesienie przez pozwaną Gminę sprzeciwu przeniosło spór także na płaszczyznę oceny zakresu obowiązków stron przez pryzmat umowy o partnerstwie publiczno – prawnym. Strona pozwana zarzuca, że w sprawie VIII GC 8/20, iż treść Umowy PPP wyklucza przyjęcie, aby po stronie (...) sp. z o.o. powstało roszczenie o zapłatę za świadczone usługi przetwarzania odpadów, ponad uiszczonej kwotę. Susznie zatem wskazał Sąd Okręgowy – w kontekście oceny interesu prawnego powoda, że kognicja Sądu Okręgowego w Bydgoszczy w sprawie VIII GC 8/20, będzie niewątpliwie obejmowała analizę okoliczności zawarcia Umowy PPP i dokonania jej wykładni co do tego, czy (...) sp. z o.o. pozostaje związana tą umową i czy załącznik nr (...) do Umowy PPP reguluje stawki za zagospodarowanie, czy za składowanie odpadów niepoddanych przetworzeniu. Trafnie zatem wskazał pozwany (k.675), że istnieje zbieżność pomiędzy roszczeniem zgłoszonym w pkt.1.1 pozwu a okolicznościami, które prejudycjalnie będzie musiał rozstrzygnąć Sąd w sprawie VII GC 8/20, a tym samym powód nie ma interesu prawnego w rozumieniu art.189 k.p.c. w wytoczeniu powództwa za inny podmiot ((...) sp. z o.o.).

Co do zarzutów powoda, że sąd I instancji niewłaściwie przyjął, iż rozszerzona prawomocność dotyczy nie tylko treści orzeczenia, ale też uzasadnienia, należy podkreślić, że rzeczywiście co do zasady mocą wiążącą i powagą rzeczy osądzonej objęta jest jedynie sentencja wyroku, a nie jej uzasadnienie (art. 366 k.p.c.). Słusznie wskazał jednak pozwany (k.677), że powaga rzeczy osądzonej rozciąga się również na motywy wyroku w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne do określenia jego zakresu. Oznacza to, że w sytuacji, gdy zachodzi związek prawomocnym orzeczeniem sądu i ustaleniami faktycznymi, które legły u jego podstaw, niedopuszczalne jest w innej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami, opartej częściowo o te same okoliczności faktyczne, a jedynie o innym przedmiocie, dokonywanie ustaleń i ocen prawnych sprzecznych z prawomocnie osądzoną sprawą (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 16.05.2013 r., IV CSK 624/12, LEX nr 1353259).

Wprawdzie w postępowaniu w sprawie o sygn. akt VIII GC 8/20 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy orzeknie w przedmiocie stosunku prawnego między (...) sp. z o.o. a pozwaną gminą a nie powodem a Gminą (...), jednakże rozstrzygnięcie w sprawie VIII GC 8/20 to należy oceniać nie tyle w kontekście związania wyrokiem i uzasadnieniem powoda w niniejszej sprawie, ile w kontekście braku interesu prawnego powoda w żądaniu ustalenia treści stosunku prawnego, którego nie jest stroną. Jak już to wcześniej wskazano okoliczność, czy spółka celowa jest związana treścią Umowy o partnerstwie publiczno – prawnym i w jakim zakresie będzie miało prejudycjalne znaczenie w kontekście oceny zarzutów podniesionych przez pozwanego w sprawie VIII GC 8/20.

Odnosnie do zarzutu naruszenia art. 233§1 k.p.c. wskazania wymaga, że przewidziane w tym przepisie kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów mogą być przedmiotem kontroli odwoławczej, jednak powołanie się na naruszenie cytowanego przepisu nie może polegać jedynie na przedstawieniu odmiennego stanu faktycznego ustalonego na podstawie własnej oceny dowodów. Skarżący może tylko wykazywać, że sąd pierwszej instancji rażąco naruszył ustanowione w powołanym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów, a w konsekwencji naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie zebranego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Jedynie w przypadku, gdy brak jest logiki w powiązaniu wnioskowania z zebranymi dowodami lub gdy

wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo – wbrew zasadom doświadczenia życiowego – nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak też w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2000 r., III CKN 842/98, LEX nr 51357). Sąd Apelacyjny uznał dokonaną przez Sąd I instancji ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego za prawidłową, wszechstronną i obiektywną.

Skarżący nie tyle kwestionuje uznanie przez Sąd I instancji za wiarygodne – lub odmowę uznania waloru wiarygodności – poszczególnych dowodów, o ile podważa wnioski wynikające z poczynionych w oparciu o te dowody ustaleń. Wbrew zarzutom strony powodowej, Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że pozwana nie tylko nie odstąpiła od Umowy PPP i nie naliczyła powódce kar umownych, ale nie dała także podstaw, aby stwierdzić, iż pozwana zamierza od umowy odstąpić, czy obciążyć powódkę karami umownymi. Z poczynionych ustaleń nie wynika bowiem, aby pozwany stosował wobec powoda jako Partnera Prywatnego z umowy z dnia 2 stycznia 2012 r. o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym, rygor odstąpienia od umowy w trybie § 33, czy nałożenia kar umownych. Jak trafnie wskazał pozwany (k.681), pismo z dnia 26 czerwca 2019 r. (k.127-128) wystosowane zostało do (...) sp. z o.o. a więc spółki celowej, a nie powoda. Jego treścią było wezwanie (...) sp. z o.o do wykonania Umowy PPP i nie zawiera ono sugestii o skorzystaniu wobec powoda z prawa kształtującego w postaci odstąpienia od umowy o partnerstwie publiczno - prawnym w trybie § 33 Umowy PPP. Trafnie wskazała pozwana (k.682), że skoro „Partnerem Prywatnym” była (...) sp. z o.o. a nie (...)sp. z o.o, będąca adresatem tego pisma, nie można przyjąć, iż pozwana wzywała dwukrotnie Partnera Prywatnego do wykonania umowy i został spełniony warunek odstąpienia od umowy. W rezultacie przyjęte przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne skutkujące wnioskiem o braku interesu prawnego powódki do wytoczenia powództwa z uwagi na stan niepewności i konieczność zabezpieczenia sfery jego interesów prawnych były prawidłowe.

Nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty strony powodowej o pominięciu przez Sąd I instancji okoliczności, że powód oraz (...) stanowią dwa odrębne podmioty. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku jednoznacznie wynika, że Sąd Okręgowy przez cały tok prowadzonego postępowania miał wiedzę o istnieniu dwóch podmiotów i dokonywał ich precyzyjnego rozróżnienia, co zresztą stanowiło podstawę do uznania braku interesu prawnego powoda w żądaniu ustalenia sformułowanego w punkcie 1.1 pozwu. Z poczynionych ustaleń wynika, że powód był stroną umowy o partnerstwie publiczno-prawnym zawartej w dniu 2 stycznia 2012 r. z pozwanym. Natomiast usługi w zakresie przetwarzania odpadów realizowała spółka celowa czyli (...) sp. z o.o., która została zawiązana przez powoda i pozwanego, celem utrzymania, eksploatacji i zarządzania odpadami komunalnymi. Skoro zatem żądanie zawarte w punkcie 1.1 pozwu dotyczyło wykładni i ustalenia treści umowy zawartej między pozwaną a (...) sp. z o.o., Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych skutkujących wnioskiem o braku interesu prawnego powoda w wytoczenia powództwa na podstawie art.189 k.p.c.

Sąd I instancji dokonał także prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie przyjęcia, że w ramach sporu toczącego się przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy, o sygn. akt. VIII GC 8/20 dojdzie do przesądzenia o kwestiach istotnych dla niniejszego postępowania. Jak wynika z dokonanej analizy uzasadnienia wyroku – i na co już wcześniej zwrócono uwagę, odwołanie się przez Sąd Okręgowy do przedmiotu rozstrzygnięcia i stron postępowania w sprawie VIII GC 8/20, zostało uczynione celem wykazania, że powódka, za inny podmiot, tj. (...) sp. z o.o., domaga się dokonania ustaleń odnośnie do zagadnienia, które i tak będzie musiał rozstrzygnąć Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w sprawie o zapłatę, pomiędzy (...) sp. z o.o., a pozwaną. Powód nie ma zatem interesu prawnego, aby domagać się jej ustalenia w odrębnym procesie w sytuacji – na co także wcześniej zwracano uwagę - jest to okoliczność istotna przede wszystkim z punktu widzenia relacji między spółką (...) sp. z o.o. a pozwanym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako niezasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie w wyrażoną w art. 98 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Skoro apelacja została oddalona, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego, których wysokość ustalona została na podstawie § 20 w zw. z §2 pkt 6 w zw. z §10 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U 2016, poz. 1668 ze zm.).

SSA Anna Strugała SSA Leszek Jantowski SSA Hanna Rucińska

Na oryginale właściwe podpisy.